د افغانستان اسلامي امارت

د کورنیو چارو وزارت

د پالیسۍ او استیراتیژۍ معینیت

د پلان او پالیسۍ عمومي ریاست

د پالیسیو ریاست

په معاملاتو کې د بهرنیو اسعارو دمخنیوي طرح

طرح جلوگیری استفاده از اسعار خارجی در معاملات

پښتو او دری

د سند شمیره : (   )

د منظورۍ تاریخ :   /   / ۱۴۰۰

د پاڼو شمیر : (   )

فهرست

سریزه ٢
لومړی فصل ٤
عمومي موارد ٤
بنسټ ٤
موخې ٤
د تطبیق ساحه ٤
اصطلاحات ٤
ساحه تطبیق ٤
اصطلاحات ٤
مشکلات او خنډونه ٥
دویم فصل ٥
وړاندیزونه او د هواري لارې ٥
په معاملاتو کې د افغانیو کارول ٥
دریم فصل ٦
د کمیسیونونو رامنځته کول ٦
مرکزي کمیسیون ٦
ولایتي کمیسیون ٦
د مرکزي کمیسیون دندې او مسؤلیتونه ٧
د ولایتي کمیسیونونو دندې او مسؤلیتونه ٨
څلورم فصل ٩
د وزارتونو او دولتي ادارو مکلفیتونه ٩
متفرقه حکمونه ١٢
تطبیق، کنترول او څارنه ١٢
انفاذ ١٢
تطبیق، کنترول و نظارت ١٢
انفاذ: ١٢

سریزه

د افغانستان اسلامي امارت د کابينې د (۸) ګڼې او (۱۴۴۳/۴/۲۵ هـ ق) /۱۴۰۰/۹/۱۰ ش نېټې مصوبې د (۱ـ۵) بند په رڼا کې د کورنيو چارو وزارت ته داسې لارښوونه شوې ده: (دکورنيوچارو وزارت موظف دی چې تر ځوپورې خلک دې ته وهڅوي چې په افغانيو باندې راکړه ورکړه وکړي او دنورو اسعارو څخه استفاده جدا منع کړي له ۱۴۴۳/۴/۲۵ هـ ق نېټې څخه وروسته چې د ۱۴۰۰/۹/۱۰ هـ ش نېټې سره سمون خوري، سرغړونکي به قانوني مجازات کړي).

همدا راز د يادې مصوبې په(۲ـ۵) بندونو کې د کورنيو چارو وزات او د افغانستان بانک ته داسې لارښوونه شوې ده: (د کورنيو چارو وزارت مکلف دی چې د افغانستان بانک سره په همکارۍ د دې مصوبې د(۱ -۵) بند د ښه تطبيق لپاره اغيزمنه طرحه تدوين کړي).

د کورنيو چارو وزارت د پورتنيو لارښوونو مطابق په مالي معاملاتو کې د بهرنيو اسعارو څخه د ګټې اخيستنې د مخنيوي لپاره د د هېواد په داخل کې ، ددې لپاره چې د افغانيو ارزښت ثابت وساتي، د افغانستان بانک سره په همغږۍ يوه ځانګړې طرحه ترتيب او د رياست الوزراء عالي مقام ته يې د منظورۍ لپاره وړاندې کړي.

د کورنيو چارو وزارت په دې طرحه کې د هېواد د مرکز او ولايتونو په کچه د راکړې ورکړې د بازارونو د ښه مديريت لپاره د کميسيونونو را منځته کېدل اړين ګڼي، تر څو وتوانېږي چې د هېواد په دننه او بهر کې د افغانيو ارزښت ثبات وساتل شي ، او په معاملاتو کې د بهرنيو اسعارو څخه د استفادې، احتکار او قاچاق مخنيوی وشي.

د يادونې وړ ده چې د بهرنيو اسعارو د لېږد او قاچاق په هکله مخکې د(پيسو د لېږد او راپور ورکونې کنترول، په سرحدي ګمرکونوکې بې نوم د معاملو وړ اسناد او اسعار) تر عنوان لاندې (۱۱۷۰) شمېره مقرره چې ۱۳۹۴ کال د حمل په ۲۵ نيټه په رسمی جريده کې نشر شوې، موجوده ده. چې په (معاملاتو کې د بهرنيو اسعارو د کارونې د مخنيوي طرحې) په عملي کولوسره ، د اسعارو د انتقال او قاچاق دمقررې مطابق اجراات تر سره شي . دغه راز لازمه وګڼل شوه چې په ياده مقرره کې د بهرنيو اسعارو دمجاز انتقال په برخه کې تعديلات راشي . نوموړې مقرره د عدليې وزارت په رسمی سايټ کې شتون لري او کتل کېدای شي .

په معاملاتو کې د بهرنيو اسعارو څخه د استفادې د مخنيوي مل طرحه محترم مقام ته وړاندې شوه ، څرنګه چې لازمه ګڼي، د قانون دضميمې يا مقررې په توګه دې د لازمو پړاونو ترسره کولو په برخه کې، لازمې لارښوونې وکړي .

مقدمه

مصوبه شماره (۸) مورخ ۱۴۴۳/٤/۲۵ هـ ق/ ۱٤۰۰/۹/۱۰ هـ ش کابینه محترم امارت اسلامی افغانستان به وزارت امورداخله مواصلت ورزیده که در بند (۱-۵) مصوبه فوق الذکر چنین هدایت ارشاد فرموده است:(وزارت امورداخله موظف است تا مردم را مکلف نماید تا داد وستد خویش را به پول افغانی انجام داده و استفاده سایر اسعار را جداً ممنوع قرار دهد بعداز تاریخ۱٤٤۳/٤/۲۵ هجری قمری مطابق ۱٤۰۰/۹/۱۰ هجری شمسی متخلفین را قانوناً مجازات نمایند).

و هم چنان در بند(۲ – ۵) مصوبه فوق الذکر به وزارت امورداخله در همکاری با د افغانستان بانک چنین هدایت صادر نموده است : (وزارت امورداخله موظف است به همکاری دافغانستان بانک جهت تطبیق بهتر فیصله بند ۱-۵ این مصوبه طرح موثر را تدوین نماید).

وزارت امورداخله حسب هدایات فوق الذکر مبنی بر جلوگیری استفاده از اسعار خارجی در داد و ستدها، بمنظور ثبات ارزش پول افغانی در داخل کشور مصمم گردید تا در همکاری با دافغانستان بانک یک طرح مشخصی را ترتیب و به مقام عالی ریاست الوزراء ارائه نمایند.

وزارت امور داخله جهت مدیریت بهتر از بازارهای داد وستد کالا، ایجاد کمیسیون ها را درسطح مرکز وولایات کشور لازمی می داند. تا ازاین طریق بتوانند ثبات ارزش پول افغانی را در بازارهای داخلی کشور حفظ؛ و از احتکار، قاچاق و استفاده اسعار خارجی در داد وستد جلوگیری بعمل آید.

قابل ذکر است که در رابطه به انتقال و قاچاق اسعار خارجی قبلاً مقرره تحت عنوان(کنترول وراپور دهی انتقال پول، اسعار و اسناد قابل معامله بی اسم در گمرکات سرحدی) منتشره جریده رسمی شماره(۱۱۷۰) مورخ ۲۵ حمل ۱۳۹٤ موجود می باشد که با انفاذ (طرح جلوگیری استفاده از اسعار خارجی در معاملات) درقسمت انتقال پول و قاچاق اسعار مطابق مقرره مذکور اجراات بعمل آید، که ایجاب می نماید تا در قسمت انتقال مجاز اسعار به خارج از کشور در مقرره مذکور تعدیلات وارد گردد که مقرره مذکور در سایت رسمی وزارت عدلیه موجود وقابل مشاهده میباشد.

طرح جلوگیری استفاده از اسعارخارجی در معاملات به مقام محترم ارائه گردید طوریکه لازم دانند در قسمت طی مراحل آن منحیث ضمیمه قانون و یا هم مقرره، تصمیم مقتضی اتخاذ خواهند فرمود.

ومن الله التوفيق

حاجي محمد ادريس
د افغانستان بانک رئيس

الحاج خليفه ملا سراج الدين حقاني
د کورنيو چارو وزير

شهرت اعضای گروپ کاری تدوین طرح جلوگیری استفاده از اسعار خارجی در داد وستدها

۱. مولوی شمس الدین منصور مشاور پالیسی واستراتیژی مقام وزارت .... بحیث رئیس کمیته
۲. مفتی فضل هادی سالک رئیس عمومی پلان وپالیسی .... بحیث عضو
۳. مفتی محمدطیب حقانی رئیس پالیسی ها .... بحیث عضو
٤. مولوی صلاح الدین رئیس عمومی دفتر مقام وزارت دفاع .... بحیث عضو
۵. احمدجواد سرپرست امریت سیاست پولی بانک مرکزی .... بحیث عضو
٦. مولوی عزیز الرحمن رئیس تنظیم مارکیت های شاروالی .... بحیث عضو
۷. علی احمد کامیار کارشناس حقوقی وزارت مالیه .... بحیث عضو
۸. مولوی نجیب الله خادم مشاور وزارت صنعت و تجارت.. بحیث عضو
۹. عبدالمقیم افغان رئیس مالی و اداری وزارت اطلاعات و فرهنگ .... بحیث عضو
۱۰. قانونمل عبد الروف الهام عضو مسلکی وزارت عدلیه .... بحیث عضو
۱۱. عبدالحمید عزیزی مشاور وزارت صنعت و تجارت .... بحیث عضو
۱۲. مولوی شهاب الدین ثاقب رئیس منابع بشری وزارت حج و اوقاف........ .... بحیث عضو
۱۳. سمونوال نورعلی احمدزی مدیر پالیسی های انکشاف سازمانی.............. .... بحیث عضو
۱٤. سمونوال غلام حیدر سلطانی مدیر پالیسی های تنفیذقانون وامنیت.. بحیث عضو
۱۵. سمونوال سیدذاکر هاشمی مدیر نظارت وارزیابی .... بحیث عضو
۱٦. محمدحسین علمیار مدیر پالیسی های خدمات عامه.. بحیث عضو
۱۷. خواجه عوض نماینده ریاست تدرکات وزارت اموداخله .... بحیث عضو
۱۸. مولوی محمدرسول محمدی نماینده ریاست امنیت داخلی.. بحیث عضو
۱۹. سمونیار سلیمان نماینده ریاست عمومی کشف ومبارزه با جرایم............................ .... بحیث عضو
۲۰. رامین سادات نماینده ریاست عمومی تفتیش .... بحیث عضو

لومړی فصل

عمومي موارد

بنسټ

دا طرحه د افغانستان د اسلامي امارت د کابینې د (۸) گڼې مصوبې د (۲-۵) بند پر بنسټ جوړه شوې ده .

موخې

۱- په راکړه ورکړه کې د افغانیو څخه گټه اخیستنه .

۲- د افغانۍ د ثبات ساتنې سره مرسته کول او د نرخونو تثبیت .

۳- په راکړه ورکړه کې د بهرنیو اسعارو د کارولو د زیانونو مخنیوی کول .

٤ - د بهرنیو اسعارو د قاچاق په ځانگړې توگه د ډالرو مخنیوی کول.

د تطبیق ساحه

د دې طرحې مواد په معاملاتوکې دافغانیو څخه داستفادې په اړه دي، په ټولو هیوادوالو، همدا راز په دولتي اوغیر دولتي ادارو کې دهیواد په سطح په راکړه ورکړه کې د تطبیق وړ دي .

اصطلاحات

په دې طرحه کې راغلي اصطلاحات لاندې مفاهیم افاده کوي :

۱- **مروجې پیسې** : د افغانستان بانک د قانون د دري دېرشمې مادې پر اساس د افغانستان مروجې پیسې افغانۍ دي .

۲- **اشخاص:** چې د شخص جمع ده، د حقیقي او حکمي اشخاصو څخه عبارت دي .

۳- **د پیسو د چاپ څخه منځته راغلې گټه** : هغه گټه ده چې د پیسو د ارزښت اوهغوی د چاپ د لگښت تر منځ د توپیر څخه لاسته را ځي .

فصل اول

موارد عمومی

مبنی

این طرح به اساس هدایت بند(۲-۵) مصوبه شماره(۸) کابینه امارت اسلامی افغانستان ترتیب وتدوین گردیده است.

اهداف

۱ - استفاده از پول افغانی در داد وستدها.

۲ -کمک به حفظ ثبات پول افغانی وتثبیت قیمت ها.

۳ - مهار زیان های ناشی استفاده از اسعار خارجی در داد وستدها.

٤ - جلوگیری ازقاچاق اسعارخارجی بخصوص دالر.

ساحه تطبیق

مواد مندرج این طرح که درمورد استفاده پول افغانی درمعاملات می‌باشد، بالای تمام شهروندان اعم از ادارات دولتی وخصوصی درتمام داد و ستدهای پولی در سطح کشور قابل تطبیق می‌باشد.

اصطلاحات

اصطلاحات آتی در این طرح مفاهیم ذیل را افاده می‌کند:

۱ – **پول رایج**: طبق ماده سی و سوم قانون دافغانستان بانک پول رایج کشور افغانی می‌باشد.

۲ – **اشخاص**: جمع شخص، عبارت از اشخاص حقیقی وحکمی می‌باشد.

۳ – **مزیت ناشی از حق چاپ پول**: عبارت از تفاوت بین ارزش پول ومخارج چاپ آن می باشد.

مشکلات او خنډونه

- په تجارتي معاملو کې د بهرنيو اسعارو کارول د دې لامل ګرځي چې کوربه هيواد د پيسو د چاپ څخه لاسته راغلي ګټه له لاسه ورکړي .

- د نړۍ او منطقې په کچه د منځته راغلو اقتصادي او مالي بُحرانونو پر مهال د هيواد د اقتصاد د زيانمنتيا زياتوالی .

- په پولي سياست باندې په ځانګړې ډول د مالي بحرانونو پرمهال د افغانستان بانک د اغيزې کميدل .

- د هيواد د بانکي سيستم او کمزورو (مالي معتبرو مګر چې سيال نه وي) بانکونو لپاره د مرکزي بانک د ملاتړ د وړتيا ګواښ.

دويم فصل

وړانديزونه او د هواري لارې

په معاملاتو کې د افغانيو کارول

ټول معاملات بايد په افغاني وشي مګر دا چې په قانون کې بل ډول راغلي وي، دولتي اداري او خصوصي سکتورونه مکلف دي چې په معاملاتو کې لاندې موارد رعايت کړي:

۱- اشخاص مکلف دي چې د دولت سره او له دولت څخه په راکړه ورکړه کې افغانی وکاروي .

۲- خصوصي سکتور مکلف دی چې خپلې ټولې راکړې ورکړې او د کارمندانو معاشونه په افغانيو ترسره کړي.

۳- ټولې دولتي او خصوصي اداري مکلفې دي چې ټول پولي نرخونه په افغانی و ټاکي او د معادلو ډالرو يا نورو بهرنيو اسعارو د يادولو څخه ډډه وکړي مګر دا چې قانون بل ډول حکم کړی وي .

مشکلات و چالش ها

- استفاده از پول خارجی در داد و ستد تجارتی سبب می‌گردد تا کشورمیزبان مزیت ناشی از حق چاپ پول خویش را از دست بدهد.
- افزایش درآسیب پذیری اقتصاد کشور درهنگام بروز بحران های مالی واقتصادی در دنیا و منطقه.
- کاهش تاثیر سیاست پولی دافغانستان بانک بخصوص درهنگام بروز بحران مالی.
- به چالش رفتن توانایی بانک مرکزی در پشتیبانی و حفظ سیستم بانکی کشور وحمایت از بانک های که از نظرمالی معتبر بوده ولی سَیال نمی‌باشند.

فصل دوم

پیشنهادات و راه حل ها

استفاده از پول افغانی در معاملات

تمام معاملات افغانستان به پول ملی افغانی انجام شود، مگر اینکه در قانون بطور دیگر بیان شده باشد، ادارات دولتی و سکتورهای خصوصی مکلف اند؛ تا درمعاملات خویش موارد ذیل را رعایت نمایند:

۱ – اشخاص مکلف به استفاده از پول افغانی درانجام پرداخت ها به دولت و ازطرف دولت می‌باشند.

۲ – سکتورخصوصی مکلف است تا تمام داد وستدها و پرداخت معاشات کارمندان خویش را به پول افغانی انجام دهد.

۳ – تمام ادارات دولتی وسکتور خصوصی در قیمت گذاری های پولی خویش مکلف به ارایه مبالغ به افغانی استند و از ذکر مبلغ معادل آن به دالر و سایراسعارخارجی جلوگیری به عمل آورند؛ مگر اینکه قانون طور دیگر حکم کند.

٤- دهېواد کشفي او امنيتي بنسټونه مکلف دي چې په ټينګه د بهرنيو اسعارو داحتکار او قاچاق مخنيوی وکړي.

دريم فصل

د کميسيونونو رامنځته کول

ددې طرحې د ښه تطبيق په موخه او د بهرنيو اسعارو د راکړې ورکړې او معاملاتو د مخنيوي لپآره لازمه وګڼل شوه ، ترڅو په مرکز او ولاياتونو کې د ادارو د نمايندګانو په ترکيب کميسيونونه جوړ شي.

مرکزي کميسيون

- د کورنيو چارو وزارت واکمن (باصلاحيته) استازی .
- د ملي دفاع وزارت واکمن استازی .
- د استخباراتو عمومي رياست واکمن استازی .
- د افغانستان بانک واکمن استازی .
- د اطلاعاتو او فرهنګ وزارت واکمن استازی .
- د حج او اوقافو وزارت واکمن استازی .
- د عدليې وزارت واکمن استازی .
- د صنعت او تجارت وزارت واکمن استازی .
- د ښاروالۍ واکمن استازی .

دا کميسيون به د ( ) تر مشرۍ لاندې د دې طرحې د مقتضياتو مطابق خپلې کړنې تر سره کوي .

ولايتي کميسيون

- د ولايت د مقام واکمن (باصلاحيته) استازی .
- د امنيې قوماندانی واکمن استازی .
- د ولايت د استخباراتو د رياست واکمن استازی .
- د ملي دفاع وزارت واکمن استازی .
- دافغانستان بانک واکمن استازی
- د عدليې رياست واکمن استازی .

٤ – نهادهای کشفی وامنيتی کشور از احتکار و قاچاق اسعار خارجی جداً جلوگيری نمايند

فصل سوم

ايجادکميسيون ها

به منظور تطبيق بهتر اين طرح جهت جلوگيری استفاده از اسعار خارجی در داد وستد ها ومعاملات، لازم دانسته شد تا کميسيون ها به ترکيب نماينده های ادارات ذيربط در مرکز و ولايات ايجاد گردد.

کميسيون مرکزی

- نماينده با صلاحيت وزارت اموردا‌خله
- نماينده باصلاحيت وزارت دفاع ملی
- نماينده باصلاحيت رياست عمومی استخبارات
- نماينده باصلاحيت دافغانستان بانک
- نماينده با صلاحيت وزارت اطلاعات وفرهنگ
- نماينده باصلاحيت وزارت حج و اوقاف
- نماينده باصلاحيت وزارت عدليه
- نماينده باصلاحيت وزارت صنعت و تجارت
- نماينده باصلاحيت شاروالی

اين کميسيون تحت رياست ( ) فعاليت های خويش را با در نظرداشت موارد مندرج طرح انجام می‌دهند.

کميسيون ولايتی

- نماينده با صلاحيت مقام ولايت
- نماينده باصلاحيت قوماندانی امنيه ولايت
- نماينده باصلاحيت رياست استخبارات ولايت
- نماينده باصلاحيت وزارت دفاع ملی
- نماينده با صلاحيت د افغانستان بانک
- نماينده باصلاحيت رياست عدليه

- د حج اوقافو رياست واکمن استازی .

- د اطلاعاتو او فرهنگ رياست واکمن استازی .

- د ښاروالی د رياست واکمن استازی .

- د تجارت او صنعت وزارت واکمن استازی .

دا کميسيون بـه د ولايـت د امنيـي قومانـدان تـر مشرۍ لاندې د دې طرحې د موادو مطابق خپلې کړنې تر سره کوي .

د مرکزي کميسيون دندې او مسؤليتونه

- د هيواد په کچه د بهرنيو اسعارو د مخنيوي لپاره د کنـترول او څارنې د پلانونو ترتيبول او منظورول .

- د هيـواد د اقتصـاد لپـاره د افغـانيو د کـارولو د گټـو او بهرنيـو اسعارو د کارولو د زيانونو په هکله د علماوو او قومي مـشرانو سره په همغږۍ عامه پوهاوی کول .

- د بهرنيو اسعارو د کارولو په صورت کې د هغوی د کنترول او څارنې لپاره د لازمو تصميمونو نيول .

- په معاملاتو کې د بهرنيو اسعارو د مخنيوي اړوندو ارگـانونو د کړنو کنترول او څارنه کول .

- د هيـواد پـه کچـه د بهرنيـو اسـعارو څخـه د گټـې اخيـستنې، قاچاق او احتکار په هکلـه د راغلـو اطلاعـاتو څيړنـه او ارزونـه کول او په اړه يې د لازمو تصميمونو نيول .

- په معاملاتوکې د خارجی اسعارو څخه د کـارونې د مخنيـوي پـه موخـه ، دهيوادوالـو لخوا پـر وخـت اړيکـو نيولـو لپـاره د ځانگړو تليفوني شميرو ايجادول.

- کميسيون مؤظف دی چې په تدريجي ډول خپل کار پيل کړي او په ډيره مدبرانه توگه يې پر مخ يوسي.

- وخت او حالاتو ته په کتلو سره سم دکميسيون لخوا د جلسو دايرول .

- کميـسيون مکلـف دی چـې د بهرنيـو اسـعارو څخـه د گټـې اخيستنې، قاچاق او احتکار دمخنيوي پـه تـړاو د خپلـو کړنـو د څرنگوالي راپورونـه وخـت پـه وخـت يـې ذيـصلاح مقـام تـه گزارش وړاندې کړي .

- نماینده باصلاحیت ریاست حج و اوقاف

- نماینده با صلاحیت ریاست اطلاعات وفرهنگ

- نماینده باصلاحیت شاروالی

- نماینده باصلاحیت ریاست صنعت و تجارت

کمیسیون تحت ریاست قوماندان امنیه ولایت فعالیت های خویش را با در نظرداشت موارد مندرج طرح انجام می‌دهند.

وظایف ومسئولیت های کمیسیون مرکزی

- ترتیب و منظوری پلان های کنترولی و نظارتی جهت جلوگیری استفاده از اسعار خارجی در سطح کشور.

- اطلاع رسانی و آگاهی دهی در هماهنگی با علما و متنفذین درمورد فواید استفاده از پول افغانی و اضرار استفاده از اسعار خارجی در اقتصاد کشور.

– اتخاذ تصامیم در قبال کنترول و نظارت پیرامون استفاده از اسعار خارجی در داد وستدها.

کنـترول و نظـارت از عملکـرد ارگانهـای ذیـربط درخصـوص جلوگیری استفاده از اسعار خارجی در داد و ستد ها.

– تحلیل و ارزیابی اطلاعات واصله مبنی براستفاده، قاچاق و احتکار اسعار خارجی در سطح کشور و اتخاذ تصامیم در قبال آن.

– ایجاد شماره های مشخص تماس تیلفونی جهت اطلاع دهی به موقع شهروندان پیرامون جلوگیری استفاده از اسعار خارجی در معاملات.

کمیسیون موظف است تا به طور تـدریجی کـار خـود را اغاز وخیلی حکیمانه به پیش ببرد.

– تدویر جلسات کمیسیون بادرنظرداشت وضعیت و مقتضیات زمان.

– کمیسیون مکلف است از چگونگی اجراات خویش در خصوص جلوگیری استفاده، قاچاق و احتکار اسعار خارجی وقتاً فوقتا به مقامات ذیصلاح گزارش ارایه نمایند.

– کمیسیون مکلف دی چی په لومړنی جلسه کې د (کورنیوچارو وزارت، دافغانستان بانک او ښاروالی) د اداراتو څخه نظارتي تیم جوړ او له کړنو څخه یې په د وامدار توګه کنترول وکړي.

د ولایتي کمیسیونونو دندې او مسؤلیتونه

- د ولایت په کچه په بهرنیو اسعارو د راکړې ورکړې مخنیوي لپاره د کنترول او څارنې د پلانونو ترتیبول او منظورول .

- د هیواد د اقتصاد لپاره د افغانیو کارولو د ګټو او د بهرنیو اسعارو د کارولو زیانونو په هکله د علماوو او قومي مشرانو سره په همغږۍ عامه پوهاوی تر سره کول .

- د بهرنیو اسعارو د کارولو په صورت کې د هغوی د کنترول او څارنې لپاره د لازمو تصمیمونو نیول .

- په مالي معاملاتو کې د بهرنیو اسعارو د مخنیوي اړوندو ارګانونو د کړنو کنترول او څارنه کول .

- د بهرنیو اسعارو څخه د ګټې اخیستنې، قاچاق او احتکار په هکله د راغلو اطلاعاتو څیړنه او ارزونه کول او په اړه یې د لازمو تصمیمونو نیول .

– کمیسیون مکلف دی چی په لومړنی ناسته کې د مرکز او ولسوالیو په سطح نظارتي تیم جوړ او له کړنو څخه یې په د وامدار توګه کنترول وکړي.

– ولایتي کمیسیونونه مؤظف دي چې د دې طرحې مقتضیات ټولو ساحو او ولسوالیو ته د خلکو د پوهاوي لپاره ورسوي او له تطبیقیدلو څخه یې ډاډ حاصل کړي .

- که په ولسوالیو کې د افغانستان بانک استازی شتون ونه لري نو کمیسیون د محلي امنیتي مسؤلینو او هغو ادارو د استازو څخه جوړیږي چې مربوطه کړنې ورپورې تړاو لري .

– کمیسیون مکلف است با تدویر اولین جلسه تیم های نظارتی را از ادارات (وزارت اموداخله، دافغانستان بانک و شاروالی) ایجاد و از اجراآت آن کنترول دوامدار نمایند.

وظایف و مسوولیت های کمیسیون های ولایات:

- ترتیب و منظوری پلان های کنترولی و نظارتی جهت جلوگیری استفاده از اسعار خارجی در سطح ولایات.

- اطلاع رسانی و آگاهی دهی در هماهنگی با علما و متنفذین در مورد فواید استفاده از پول افغانی و اضرار استفاده از اسعار خارجی در اقتصاد کشور.

- اتخاذ تصامیم در قبال کنترول و نظارت پیرامون موجودیت استفاده از اسعار خارجی در داد و ستدها.

- کنترول و نظارت از عملکرد ارگان‌های ذیربط درخصوص جلوگیری استفاده از اسعار خارجی در داد و ستدها.

- تحلیل و ارزیابی اطلاعات واصله مبنی بر استفاده، قاچاق و احتکار اسعار خارجی در سطح ولایات و اتخاذ تصامیم در قبال آن.

- کمیسیون های ولایتی مکلف اند با تدویر اولین جلسه تیم های نظارتی را در سطح مرکز و ولسوالی ها ایجاد و از اجراات آنها کنترول متداوم نمایند.

- کمیسیون های ولایتی مؤظف اند تا مواد مندرج این طرح را در تمامی ساحات و محلات (ولسوالی‌ها) مربوط اطلاع رسانی و از تطبیق آن اطمینان حاصل نمایند.

- در صورت عدم موجودیت نمایندگی د افغانستان بانک در ولسوالی ها اعضای تیم‌های نظارتی کمیسیون‌ها صرف از مسئولین امنیتی محل و یا شاروالی تعیین گردد.

- کمیسیون مؤظف دی چې په تدریجي ډول خپل کار پیل کړي او په ډېره مدبرانه توګه یې پر مخ یوسي.

- د وخت او حالاتو د غوښتنو سره سم د جلسو دایرول .

- پخپل وخت د بهرنیو اسعارو څخه د ګټې اخیستنې، قاچاق او احتکار د مخنیوي په تړاو د خپلو کړنو د څرنګوالي راپورونه ترتیبول او وخت په وخت یې مرکزي کمیسیون ته د ګزارش وړاندې کول .

څلورم فصل

د وزارتونو او دولتي ادارو مکلفیتونه

۱- د افغانستان بانک مکلف دی چې د غږیزو ، چاپي او تصویري رسنیو ، تبلیغاتو د تهیه کولو اونشرولو ، بلبوردونو (لوحو) نصبولو، د زده کوونکو او ځوانانو لپاره په ښوونځیو ، پوهنتونونو او دولتي او غیر دولتي نهادونو کې د سیمینارونو او ورکشاپونو د دایرولو له لارې، د هیواد د اقتصادي پیاوړتیا لپاره په مالي راکړه ورکړه کې د افغانۍ د ترویج د ارزښت په هکله ولسونو ته عامه پوهاوی ورکړي . په همدې ډول ښایي چې په مارکېټونو ، دوکانونو او د مالي معاملاتو په نورو ځایونو کې هم دغه عامه پوهاوی و شي . له دې سربېره د افغانستان بانک باید په ټول هیواد کې د امکان تر حده پورې د اړتیا وړ پیسو اندازه پوره کړي .

-کمیسیون موظف است، تا به طور تدریجی کار خود را آغاز و خیلی حکیمانه به پیش ببرد.

– تدویر جلسات کمیسیون بادر نظرداشت وضعیت و مقتضیات زمان.

– ارائه گزارش بموقع از چگونگی پیشرفت اجراأت، جلوگیری از قاچاق، احتکار و استفاده غیرقانونی اسعار خارجی در داد و ستدها به کمیسیون مرکزی.

فصل چهارم

مکلفیت های وزارت خانه ها وادارت دولتی

۱- د افغانستان بانک مکلف است، تا پروگرام های وسیع تبلیغاتی را ازطریق رسانه های صوتی، چاپی، تصویری و همچنان تهیه وسایل تبلیغاتی و تبلیغ آن، نصب بلبوردها ودایر نمودن سیمینارها و ورکشاپ ها برای اطفال و نوجوانان درمکاتب و پوهنتون ها، نهادهای خصوصی و دولتی و آگاهی دهی برای مردم در مارکیت ها دوکاکین و سایر محلات ایکه درآن معاملات پولی انجام می یابد راه اندازی نماید برعلاوه دافغانستان بانک باید نیازمندی های پولی را در سراسر کشور حتی الامکان تکافو نماید.

۲- د کورنیو چارو وزارت او د استخباراتو لوی ریاست مکلف دی چې د هېواد په کچه په(بندرونو، هوایي ډګرونو او بازارونو) کې د بهرنیو اسعارو د قاچاق ، احتکار او ګټې اخیستنې د مخنیوي په هکله او د ملی دفاع وزارت دخپل تر مسوولیت لاندې سرحدي سیمو کې لازمې کړنې تر سره کړي، او د مؤظف کمیسیونونودتصمیمونوڅخه جدي ملاتړ وکړي.

۳- د کورنیو چارو وزارت مکلف دی چې په مرکز او ولایتونو کې کمیسیونونواو نظارتي ټیمونو لپاره لازمې اسانتیاوې برابرې کړي .

۴- د دفاع وزارت، کورنیو چارو وزارت او استخباراتو لوی ریاست کشفي او استخباراتي برخې مکلفې دي، چې د کمیسیونونو سره بشپړې مرستې وکړي او د موضوع په هکله لاسته راغلي اطلاعات ورسره شریک کړي .

۵- کشفي او استخباراتي بنسټونه مکلف دي چې د دې طرحې د تطبیق د ګټوروالي او اغیزمنوالي په هکله خپل څېړنیز راپورونه کمیسیونونو ته ورکړي .

٦ – د کورنیو چارو وزارت او د استخبارتو لوی ریاست اړونده کشفي څانګې مکلفې دي چې دبهرنیو اسعارو دراکړې ورکړې او نور هغه ځایونه چې په معا ملاتو کې د بهرنیو اسعارو استفاده پکې متصوره وي، په دوا مدار توګه ترڅارنې لاندې ونیسي.

۷- د عدلیې وزارت مکلف دی چې د اړوندو ادارو سره په همغږۍ په معاملاتو کې د بهرنیو اسعارو څخه د ګټې اخیستنې، احتکار او د قاچاق، مجازات په مربوطه قوانینو کې درج او خپاره کړي .

۸- د حج او اوقافو وزارت مکلف دی چې د حجاجو څخه د مصارفو پیسې په افغانیو واخلي او همداراز د ټول هیواد په مساجدو کې د خلکو عامه پوهاوی وکړي ترڅو په ټولو معاملو کې د افغانیو څخه ګټه واخلي .

۹- د پوهنې وزارت مکلف دی چې ټولو خصوصي ښوونځیو ته لارښوونه وکړي چې د زده کوونکو څخه میاشتیني فیسونه په افغانۍ واخلي او خپلې ټولې راکړې ورکړې په افغانیو سر ته ورسوي .

۲- وزارت اموداخله و ریاست عمومی استخبارات مکلف اند، تا از استفاده، احتکار و قاچاق اسعار خارجی درسطح کشور(بنادر رسمی، میادین هوایی و بازار ها) و وزارت دفاع ملی از ساحه مسوولیت خویش در سرحدات کشور به سهم خویش اجراآت نموده و از تصامیم کمیسیون های موظف حمایت جدی نمایند.

۳- وزارت امور داخله مکلف است تا تسهیلات لازم را به کمیسیون ها وتیم های نظارتی در مرکز و ولایات فراهم نماید.

۴- بخش های کشفی واستخباراتی وزارت های دفاع ملی، داخله و ریاست عمومی استخبارات مکلف اند، تا در قسمت اطلاع دهی پیرامون موضوع با کمیسیون ها همکاری همه جانبه نماید.

۵- بخش های کشفی واستخباراتی وزارت های دفاع، امور داخله ور یاست عمومی استخبارات مکلف اند، تا گزارش های تحلیلی خویش را پیرامون موثریت و مثمریت تطبیق این طرح به کمیسیون ها ارائه نمایند.

٦- کنترول دوامدار از محلات تبادله اسعار خارجی و سایرمحلاتی که در آن استفاده از اسعار خارجی در معاملات شان متصور است توسط بخش های مربوطه کشفی وزارت امور داخله و ریاست عمومی استخبارات.

۷- وزارت عدلیه مکلف است تا باهمکاری ادارات ذیربط مجازات استفاده از اسعار خارجی، احتکار وقاچاق آن را درقوانین مربوطه درج و ابلاغ نمایند.

۸- وزارت ارشاد حج واوقاف مکلف است تامصارف حجاج را به پول افغانی تنظیم نموده همچنان ازطریق مساجد در سراسر کشور مردم را آگاهی دهد تا در داد وستد ها از پول افغانی استفاده نمایند.

۹- وزارت معارف مکلف است، برتمام مکاتب خصوصی در داخل کشور هدایت دهند تا فیس ها وسایر داد وستد ها خویش را به پول افغانی انجام دهند.

۱۰- د روغتیا وزارت مکلف دی چې په صحي برخه کې دولتي او خصوصي سکتورونو ته لارښوونه وکړي چې د خپلو ټولو معالجوي خدمتونو، عملیاتو، معایناتو ، لابراتواري ټیسټونو او د دوایي فیسونه او قیمتونه په کورنۍ کرنسۍ تر سره کړي او په ټولو راکړو ورکړو کې د افغانیو څخه استفاده وکړي.

۱۱- د لوړو زده کړو وزارت مکلف دی چې د لوړو زده کړو ټولومؤسسات او خصوصي پوهنتونو ته لارښوونه وکړي چې د فیسونو په اخیستلو ، دحق الاجره په ورکولو او نورې ټولې راکړې ورکړې په افغانۍ ترسره کړي .

۱۲- د ترانسپورت وزارت مکلف دی چې ټول مسافر وړونکي او باربري شرکتونه وپوهوي چې کرایې په افغانیو برابرې او لاسته راوړي .

- د ملکي هوایي چلند اداره مکلف دی چې په هیواد کې ټول میشت کورني او بهرني هوایي شرکتونه وپوهوي چې خپل خرڅلاو، د ټیکټونو اود محموله وزنونو بیې په شمول چې مسافرېي له ځان سره لېږدوي په افغانۍ محاسبه کړي او د خپلو ټولو خدمتونو په مقابل کې افغانۍ واخلي او د بهرنیو اسعارو د اخیستلو څخه په ټینګه ډډه وکړي .

۱۳- د تجارت او صنعت وزارت مکلف دی چې ټولو داخلي او خارجي سوداګرو ته لارښوونه وکړي چې خپل ټول پرچون او عمده خرڅلاو په افغانیو وکړي او د راکړې ورکړې په ټولو معاملو کې د افغانیو څخه ګټه پورته کړي .

۱۴- د اطلاعاتو او کلتور وزارت مکلف دی چې په ملي او اجتماعي رسنیو کې د اذهانو د تنویر او عامه پوهاوي لپاره په ټولو معاملاتو کې دافغانۍ د کارولګټې او د بهرنیو اسعارو دکارولو زیانونو په اړه چاپي، تصویري او غږیز توکي تهیه او خپاره کړي او دا راز ګردي میزونه د اقتصادي چارو کارپوهانو په غوښتلو سره بحثونه دائر کړي.

۱۵- ټول والیان او ولسوالان مکلف دي چې اشخاص (حقیقي او حکمي) په مالي معاملو کې د افغانیو په راکړې ورکړې دطرحي د لار ښونې په نظر کې نیولو سره ملزم کړي .

۱۰- وزارت صحت عامه مکلف است، تا به تمام سکتور های خصوصی ودولتی صحی ابلاغ نمایند تا جمع آوری فیس ها وغیره داد وستد های شان را به پول رایج کشور انجام دهند و دربدل علاج و تداوی، عملیات ها ، معاینات لابراتواری و فروش ادویه جات پول افغانی اخذ نمایند.

۱۱- وزارت تحصیلات عالی مکلف است، به تمام موسسات تحصیلات عالی وپوهنتون های خصوصی دستور دهند تا جمع آوری فیس ها، پرداخت حق الاجره وغیره داد وستد های شان را به پول افغانی انجام دهند.

۱۲- وزارت ترانسپورت مکلف است تا به تمام شرکت های مسافر بری و بار بری تفهیم نماید، تا کرایه خویش را به پول افغانی تنظیم نمایند.

– اداره هوانوردی ملکی مکلف است به تمامی شرکت های هوا پیمایی داخلی وخارجی در داخل کشور تفهیم نماید تافروشات شان بشمول قیمت تکت و وزن محموله که مسافران حمل می‌نمایند به پول افغانی محاسبه نموده و در بدل تمام خدماتی که ارایه می‌نمایند پول افغانی را تقاضا و از قبول اسعار خارجی جداً اجتناب ورزند.

۱۳- وزارت صنعت و تجارت مکلف است به تمامی تاجران داخلی وخارجی هدایت دهند تا معاملات تجاری داخلی و فروشات عمده و پرچون شان را بالای دوکانداران و پرچون فروشان به پول افغانی انجام دهند.

۱۴- وزارت اطلاعات وفرهنگ مکلف به نشر و پخش تبلیغات پیرامون فواید استفاده از پول افغانی واضرار استفاده از اسعار خارجی در داد وستد ها جهت تنویر اذهان عامه ، تدویر برنامه های مباحثوی با اشتراک اگاهان امور اقتصادی و هم چنان دست آوردهای کمیسیون ها و تیم های نظارتی از طریق رسانه های ملی (چاپی، تصوریر وصوتی) .

۱۵- تمام والیان و ولسوالان مکلف اند، تا اشخاص(حقیقی وحکمی) را به استفاده از پول افغانی در داد وستد ها بادرنظرداشت رهنمود این طرح ملزم سازند.

۱۶- د کابل او نورو ولایتونو ښاروالی دهیواد په کچه مکلفي دي چې د کسبگرو اصناف ، پيشه لرونکي او دښاروالی اړونده نورې برخې ، په راکړه ورکړه کې د افغانيو پـه کـارولو ملزمې کړي .

۱۷- ټولې دولتي او خصوصي اداري مکلفې دي چې د خپلـو بوديجوي عوايـد او مصـارف او محاسـبوي مبـالغ پـه غړيـزو ، تصويري او چاپي رسنيو کې په افغانيو خپاره کړي .

متفرقه حکمونه

- د هوايي ډگرونو له لارې دبهرنيو اسـعارو(دالر) انتقـال او ويستل د هر تن لخوا تر (۵۰۰۰) څخـه زيـاتو امريکـايي ډالرو او ځمکنيو بندرونو له لارې تـر(۵۰۰) څخـه زيـاتو امريکايي ډالرو او يا د هغوی معادل نـور بهـرني اسـعار مجاز ندي او د مرتکب سره دليدلوپه صورت کې قانوني چلند کيږي.

تطبيق، کنترول او څارنه

د دې طرحــې تطبيــق د ټولــو اړونــدو ادارو دنــده ده او د تطبيقـيدلو کنـترول او څارنـه يـې د کورنيـو چـارو وزارت او د افغانستان بانک په غاړه ده .

انفاذ

دا طرحه د کابينې د تصـويب او د اسـلامي امـارت د رياسـت الوزراء عالي مقام لخوا د منظوری په صورت کې ټولو ارگانونو ته تکثيريږي او د تطبيق وړ ده .

۱۶- شاروالی کابل و سایر شاروالی ها درسـطح کشـور مکلـف اند تمام اصناف کسبه کاران، پیشه وران وسایر بخش های کـه درمحدوده شاروالی ها فعالیت دارند را ملـزم سـازند تـا تمـامی داد وستد های خویش را به پول افغانی انجام دهند.

۱۷- تمام ادارات دولتی و خصوصـی مکلـف انـد، تـا مخـارج بودجوی و مبالغ محاسبات شـان را در رسـانه هـای تصـویری، شنیداری و چاپی به پول افغانی اظهار نمایند.

احکام متفرقه

انتقال و خارج ساختن اسعار خارجی (دالر) از طریق میادین هوایی بیشتر از مبلغ (۵۰۰۰) پنج هزار دالر امریکایی و از طریق بنادر سرحدی زمینی بیشتر ازمبلغ (۵۰۰) پنج صد دالر امریکایی و سایر اسعار خارجی معادل آن توسط یک شخص مجاز نبوده و در صورت مشاهده با متخلف برخورد قانونی صورت می گیرد.

تطبیق، کنترول و نظارت

تطبیق این طرح به عهده تمامی ادارات ذیربط بوده؛ کنترول ونظارت از تطبیق آن به عهده وزارت اموراداخله و دافغانستان بانک می باشد.

انفاذ:

این طرح در صـورت تصـویب کابینـه و منظـوری مقـام عـالی ریاست الـوزراء امـارت اسـلامی افغانسـتان بـه تمـامی ارگانهـا ارسال و قابل تطبیق می‌باشد.

ومن الله التوفيق

مولوی شمس الدين منصور

د پاليسۍ او ستراتيژۍ معين